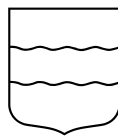

Egenkontrollprogram

för dricksvattentäkt

**VÄRNAMO
KOMMUN**

MILJÖ- OCH STADSBYGGNADS-
KONTORET

2009-07-27

Innehåll

Förord	3
1. Allmänna uppgifter	4
2. Verksamhetsbeskrivning	4
3. Beskrivning av vattentäkten	5
4. Tillsyn och skötsel av vattentäkten och anslutande distributionsnät.....	5
5. Riskbedömning.....	6
6. Vattenprovtagning	6
6.1 Provtagningsanvisningar	6
6.2 Provtagningspunkter.....	6
6.3 Provtagningsfrekvens	7
6.3.1 Normal kontroll	7
6.3.2 Utvidgad kontroll	7
6.4 Analyser	7
6.5 Laboratorium.....	7
6.6 Informationsutbyte avseende analysresultat.....	8
7. Sammanfattning av tidigare dricksvattenprovtagning.....	9
8. Krav på revidering av egenkontroll.....	9
Bilaga I. Exempel på provtagningsanvisningar.....	10
Bilaga II. Hur många prover ska tas för just din verksamhet?.....	12
Bilaga III. Analyser enligt SLVFS 2001:30.....	13
Bilaga IV. Analyser enligt SLVFS 2001:30, vid distributionsanläggning.....	14

Förord

Enligt dricksvattenföreskrifterna, SLVFS 2001:30, ska de verksamheter som omfattas ha ett egenkontrollprogram, där bl.a. omfattning av provtagning samt provtagningspunkter ska anges.

Detta är en mall som kommunen har tagit fram för att underlätta arbetet med skapa ett egenkontrollprogram. Mallen kan fyllas i för hand eller via dator. Om Ni vill fylla i mallen via dator, kontaktas kommunens livsmedelsinspektörer. Det går även bra att utarbeta ett eget kontrollprogram utifrån bestämmelserna i dricksvattenföreskrifterna.

Egenkontrollprogrammet ska fastställas av miljö- och stadsbyggnadsnämnden med avseende på provtagningspunkter och antal provtagningar. En kopia på det ifyllda egenkontrollprogrammet skickas därför till miljö- och stadsbyggnadskontoret tillsammans med anmälan om registrering av dricksvattenanläggning.

Inskränkningar i provtagningen

Alla berörda verksamheter ska utföra normal samt utvidgad kontroll av dricksvattnet. Eventuella inskränkningar kan göras enligt följande:

1. Om den normala kontrollen påvisar stabila analysresultat under minst två års tid (här kan även eventuella tidigare provtagningar medräknas) som med marginal ligger under de angivna gränsvärdena och om en försämrad vattenkvalitet anses osannolik, kan miljö- och stadsbyggnadsnämnden besluta att provtagningsfrekvensen får reduceras.
2. Om enskilda parametrar i den utvidgade kontrollen inte påvisas eller förekommer i mycket låga halter under den första provtagningen, kan miljö- och stadsbyggnadsnämnden bevilja inskränkningar av dessa under en bestämd tidsperiod.

1. Allmänna uppgifter

Verksamhetens namn:	Typ av verksamhet:
Fastighetsbeteckning:	Organisationsnummer:
Postadress:	Postnr, ort:
Besöksadress (om annan än ovan):	Postnr, ort:
Kontaktperson:	Telefon:
Mobiltelefon:	E-post:

Ort och datum

Underskrift

Namnförtydligande

2. Verksamhetsbeskrivning

Kortfattad beskrivning av verksamheten. Om verksamheten är en säsongsverksamhet, beskriv när och hur länge den bedrivs.

3. Beskrivning av vattentäkten

T.ex. beskrivning av vattenbrunnen, eventuella reningssteg, såsom pH-justering, UV-filter, andra filter m.m. Ange hur många personer som vattentäkten försörjer och/eller hur mycket vatten som produceras per dygn. Beskriv distributionsnätet (om det finns något), d.v.s. hur många hus som vattnet leds till, hur långt vattnet leds o.s.v.

4. Tillsyn och skötsel av vattentäkten och anslutande distributionsnät

Beskriv den löpande och regelbundna tillsynen. T.ex. byte av filter, underhåll av hydrofor. OBS: denna tillsyn ska regelbundet dokumenteras skriftligt och dokumentet ska finnas lätt tillgängligt för verksamhetsutövaren samt kontrollmyndigheten, d.v.s. i närhet till vattentäkten.

5. Riskbedömning

Beskriv de eventuella risker som skulle kunna påverka vattenkvaliteten.

6. Vattenprovtagning

6.1 Provtagningsanvisningar

Ange hur provtagningen ska utföras. Det kan variera beroende på vilket laboratorium som används för analysering av proverna. Ett exempel finns i bilaga I.

6.2 Provtagningspunkter

Beskriv var provtagningspunkten/punkterna är belägna. T.ex. tappkran i kök i byggnad X.

6.3 Provtagningsfrekvens

6.3.1 Normal kontroll

Ange hur många gånger per år den normala kontrollen ska utföras. De anläggningar som har ett distributionsnät, d.v.s. levererar vatten till flera byggnader med avsevärt avstånd emellan, ska ta prov både på "utgående" vatten, d.v.s. direkt från vattenverket (brunnen) samt "hos användaren", d.v.s. direkt i kranen där det normalt används. Se bilaga II.

6.3.2 Utvidgad kontroll

Ange hur många gånger per år den utvidgade kontrollen ska utföras. Se bilaga II.

6.4 Analyser

Se bilaga III eller IV.

6.5 Laboratorium

Ange vilket laboratorium som nyttjas samt dess kontaktuppgifter. Ange även om det finns något avtal för automatiskt utskick av provtagningsmaterial.

6.6 Informationsutbyte avseende analysresultat

Kontrollmyndigheten ska få ta del av alla analysresultat. Detta genom att kopior skickas till kontrollmyndigheten. Myndigheten ska dessutom omedelbart informeras om ett prov bedöms som otjänligt ur mikrobiologiskt och/eller kemiskt avseende.

Det laboratorium som nyttjas ska informeras om vilka de ska kontakta då prov visar på otjänligt resultat.

Ange vilka personer laboratoriet ska kontakta då prov visar på, eller sannolikt kommer att visa på otjänligt resultat ur mikrobiologiskt och/eller kemiskt avseende. Ange minst en person som representerar verksamheten.

Namn på person hos kontrollmyndigheten:	Telefon:
	E-post:
Namn på person hos verksamhetsutövaren:	Telefon:
	E-post:

Finns rutin för automatiskt utskick till kontrollmyndigheten av analysprotokoll från laboratoriet?

 Ja

 Nej

Om nej ange rutin för hur det garanteras att kopia på analysprotokoll når kontrollmyndigheten.

7. Sammanfattning av tidigare dricksvattenprovtagning

Sammanfatta resultat från tidigare provtagningar. Bifoga kopior på analysresultat från de två senaste åren.

8. Krav på revidering av egenkontroll

Egenkontrollen ska regelbundet ses över, minst en gång per år. Den ska revideras vid behov, exempelvis vid förändringar av verksamheten eller om förutsättningarna för vattenkvaliteten förändras. Kontrollmyndigheten ska informeras om förändringar görs eller om vattenkvaliteten eller förutsättningarna för vattenkvaliteten försämras. Om revisionen innebär förändringar av dricksvattenprovtagningen ska beslut om förändringen tas av kontrollmyndigheten.

Bilaga I. Exempel på provtagningsanvisningar

Observera att hur provtagning går till beror på laboratoriets rutiner, detta är ett exempel från ALcontrol AB.

PROVTAGNINGSANVISNINGAR

Dricksvatten i verksamhet med eget vatten

Provet tas lämpligen från en kallvattenkran i t.ex. köket.

1. Innan provtagning ska vattnet rinna så länge som anses normalt före användning. Låt vattnet rinna med jämn och lugn stråle.
2. Vid mikrobiologisk och kemisk undersökning utförs provtagningarna med minsta möjliga tid emellan.
3. Mät vattentemperaturen i det rinnande vattnet från kran och aldrig i flaskan! Fyll samtliga kärl vid samma tidpunkt.
4. Notera efterfrågade uppgifter på etiketten på flaskan och på ev. följesedel.

Mikrobiologisk undersökning (flaska med blå kork)

- ✓ Vidrör inte flaskmynningen eller insidan av korken.
- ✓ För in provflaskan under vattenstrålen utan att komma i kontakt med kranen!
- ✓ Fyll flaskan till 4/5-delar.

Kemisk undersökning (flaska med vit kork)

- ✓ Fyll hela flaskan med vatten.

Radonprov

- ✓ Ta bort ev. spolmunstycke eller liknande på vattenkranen.
- ✓ Ställ in vattenflödet så att en jämn liten stråle som inte bryts formas.
- ✓ Tappa upp vatten i provkärlet efter väggen så att detta fylls helt.
- ✓ Tillslut snarast kärlet ordentligt (radon är en gas)!
- ✓ Ange exakt tidpunkt för provtagningen (skriv inget direkt på flaskan).
- ✓ Radonprov lämnas till laboratoriet måndag-onsdag.

PROVTAGNINGSFASKOR**Normal kontroll**

- Mikrobiologi: 1 st. 500 ml steril plast (med blå kork)
Kemi: 1 st. 500 ml plast

Utvidgad kontroll

- Mikrobiologi: 1 st. 500 ml steril plast (med blå kork)
Kemi: 1 st. 500 ml plast (div. kemiska parametrar)
1 st. 150 ml plast (bromat)
1 st. 150 ml plast (cyanid), innehåller NaOH
1 st. glaströr (kvicksilver)
2 st. 1000 ml glas (PAH och bekämpningsmedel)
1 st. 100 ml glas (lättflyktiga ämnen, fylls helt)
Flaska för radonprov (i förekommande fall)

Vid uttag av dricksvattenprov ska normalt det mikrobiologiska provet tas först och det kemiska sedan. Vid den utvidgade kontrollen bör de kemiska flaskorna fyllas i följande ordning: 500 ml-flaskan, 150 ml-flaskorna, glaströr, glasflaskor.

Bilaga II. Hur många prover ska tas för just din verksamhet?

Nedan anges minimikrav för provtagning av dricksvatten. Den angivna frekvensen för provtagning gäller för verksamheter som producerar $\leq 10 \text{ m}^3$ - $\leq 800 \text{ m}^3$ dricksvatten/dygn. De verksamheter som producerar mer ska följa fastställd provtagningsfrekvens enligt avsnitt C i bilaga 3, SLVFS 2001:30.

Använd nedan angivna provtagningsfrekvens för att fylla i punkt 6.3 i egenkontrollprogrammet.

Dricksvatten hos användaren

Prov på dricksvatten hos användaren, d.v.s. direkt i kranen där det normalt används. Observera att detta prov ska tas av alla verksamheter som omfattas av dricksvattenföreskrifterna.

Distribuerad eller producerad volym dricksvatten/dygn i ett vattenförsörjningsområde (m^3)	Normal kontroll (antal prov/år) ¹	Utvidgad kontroll (antal prov/år) ¹
≤ 10	2	1 vart tredje år
$> 10 - \leq 100$	4	1 vart annat år
$> 100 - \leq 800$	4	1

Utgående dricksvatten

Prov på utgående vatten, d.v.s. direkt från vattenverket (brunnen), ska endast tas om vattentäkten har ett distributionsnät, d.v.s. levererar vatten till flera byggnader med avsevärt avstånd emellan. I fråga om dricksvatten $\leq 100 \text{ m}^3/\text{dygn}$ behövs ingen provtagning om vattenproducenten kan visa kontrollmyndigheten att det inte sker någon kvalitetsförsämring mellan utgående dricksvatten och dricksvatten hos användaren.

Producerad volym dricksvatten/dygn (m^3)	Normal kontroll (antal prov/år) ¹		
	Mikrobiologiska parametrar		Kemiska parametrar
	Grundvatten	Ytvatten	
≤ 400	4	12	1
$> 400 - \leq 600$	6	24	1
$> 600 - \leq 800$	9	36	2

¹ Provtagningen ska i möjligaste mån fördelas lika över tid och rum.

Bilaga III. Analyser enligt SLVFS 2001:30

Normal kontroll	Utvidgad kontroll
Antal mikroorganismer vid 22°C	Analysen enligt normal kontroll
Antal långsamväxande bakterier	Enterokocker
<i>E. coli</i>	<i>Clostridium perfringens</i>
Koliforma bakterier	Aktinomyceter
Ammonium	Mikrosvamp
Färg	Antimon
Järn	Arsenik
Konduktivitet	Bekämpningsmedel
Lukt	Bensen
pH	Bens(a)pyren
Smak	Bly
Turbiditet	Bor
	Bromat
	Cyanid
	1,2-diklorethan
	Fluorid
	Kadmium
	Koppar
	Krom
	Kvicksilver
	Nickel
	Nitrat
	Nitrit
	PAH
	Radon
	Selen
	Tetrakloreten och Trikloreten
	Trihalometaner
	Kalcium
	Klorid
	Magnesium
	Natrium
	Oxiderbarhet
	Sulfat

Listan gäller för vatten som:

är grundvatten

inte genomgått kemisk fällning

inte desinficerats med klor/kloramin

inte behandlats med polymer

inte tillhandahålls från en distributionsanläggning

Bilaga IV. Analyser enligt SLVFS 2001:30, vid distributionsanläggning

Normal kontroll		Utvidgad kontroll
Utgående vatten	Hos användaren	Hos användaren
Antal mikroorganismer vid 22°C	Antal mikroorganismer vid 22°C	Analysen enligt normal kontroll
<i>E. coli</i>	Antal långsamväxande bakterier	Enterokocker
Koliforma bakterier	<i>E. coli</i>	<i>Clostridium perfringens</i>
Färg	Koliformer	Aktinomyceter
Järn	Ammonium	Mikrosvamp
Mangan	Färg	Antimon
pH (vid pH-justering)	Järn	Arsenik
Temperatur	Konduktivitet	Bekämpningsmedel
Turbiditet	Lukt	Bensen
	pH	Bens(a)pyren
	Smak	Bly
	Turbiditet	Bor
		Bromat
		Cyanid
		1,2-diklorethan
		Fluorid
		Kadmium
		Koppar
		Krom
		Kvicksilver
		Nickel
		Nitrat
		Nitrit
		PAH
		Radon (om grundvatten)
		Selen
		Tetrakloreten och Trikloreten
		Trihalometaner
		Kalcium
		Klorid
		Magnesium
		Natrium
		Oxiderbarhet
		Sulfat

Listan gäller för dricksvattenanläggningar:

som använder grundvatten

där vattnet inte genomgår kemisk fällning

där vattnet inte desinficeras med klor/kloramin

där vattnet inte behandlas med polymer som har en distributionsanläggning